

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Dissertationes Juridico-Theologicæ De Jure, & Justitia

Karchne, Simon

Augustæ Vindelicorum ; [Graz], 1714

§. II. Quæ causæ ex cooperantibus teneantur ad totum damnum aut solùm partem reperare?

urn:nbn:de:hbz:466:1-40013

puđ Lessium fatentem hujus sententiae probabilitatem. Probatuř: quod te non cooperante, alius æque, ac tu noceret, non impedit, quo minus tu hic, & nunc sis vera) injusta damni causa de- liberata & efficax, ergo non impedit radicem obligationis restituendi: nullius enim operatio justificatur exinde, quod alij id ipsum injuste egissent, aliàs fur non peccaret sciens se furante alios fur- zuros.

Dico tertio ex causis negativè coo- perantibus ea solum obligantur restituere damnum ab alijs illatum, quod ex officio, aut contractu tenebantur impe- dire, secus impedire obligata ex mera

charitate, Lugo num. 99. cum pleris- que Theologis ex S. Thom. hic q. 62. Art. 7. ad 3. contra Cajetan. & paucos obligantes etiam postremos ad restitutio- nem. Probatuř: quod ubi est obliga- tio impediendi damni ex mera charitate, damnificatus nullum habet jus strictum, ut damnum impediatur obligatus duntaxat impedire ex mera charitate, aliàs jam obligaretur impedire ex Justitia stricta contra suppositum, ergo omittens im- pedire non violat ullum jus strictum, sed solius juris stricti violatio est radix obligationis restituendi, quod accidit duntaxat in obligato ex officio, aut con- tractu.

§. II.

Quæ causæ ex cooperantibus teneantur totum dam- num, aut solum partem reparare?

330. **C**um obligatio restituendi radi- cetur in influxu injusto causæ positivè aut negativè cooperantis, con- sequens est, quod restitutionis damni quantitas sit proportionanda influxui, quem delinquens exercet in damnum, radix siquidem ex delicto adæquata est causalitas damni, ergo quanta est cau- salitas tantum proportionaliter est resti- tuendum, proinde totum, sive in soli- dum quando cooperans suâ causalitate totum damnum attingit, etsi causalitas fuerit partialis physice (moraliter enim

tunc æquivaleret totali Lugo num. 84. Par- tem verò, quando causavit partem dun- taxat damni, Molin. Disp. 734. Laym. L. 3. tract. 2. c. 6. num. 1.

Ad præsentem quæstionem triplex est sententia prima obligans in solidum omnes concurrentes in totum dam- num (uti fit quando hoc est individu- um) etsi concurrant partialiter partiali- tate causæ, ad partem verò, nempe qui- vis suam ex concurrentibus partialiter partialitate effectus, prout accidit, quando damnum est divisibile, ita com-
muniis

munis cum Less. L. 2. c. 13. dub. 4. Molin. Laym.

Secunda negat teneri ad totum, sed solum ad partem damni etiam indivisi ex pluribus ad id concurrentibus partialiter partialitate causæ.

Tertia cum Lugo *Disp. 19. à n. 82.* distinguit obligans singulas in solidum, quando ita concurrunt partialiter, ut quævis illorum poneret damnum totum sufficienter etiam absentibus alijs, si secus, subdistinguit: vel enim causa partialis ita cooperatur damno, ut se sola non sufficienter id ponat, nec alias concausas ad id moveat, eaque non cooperante adhuc aliæ causæ damnificarent, nullâ aliâ causâ subrogatâ in locum non cooperantis, obligatur solum ad partem, ad totum verò, si sine illa verè damnum non fieret, licet se sola sufficienter non damnificet, qualiter concurrunt fures efferentes cistam gravem, quam nullus seorsim portaret.

331. Dicendum est, licet tertia sententia sit practice rata, prima tamen mihi videtur probabilior, quam quatuor comprehendendo Regulis. Prima est, quod non solum is, qui citra ullius cooperationem, seu ut causa principalis & totalis unica causat totum damnum, sed etiam quævis causa cooperans ita influens cum altera, ut hac non adjuvante totum damnum adhuc existeret ab illa sola, debet integre restituere (supposito) quod concausa nolit, aut nequeat restituere partem suam.

Regula secunda cooperans partialiter partialitate effectûs tantum, tenetur præcisè restituere partem damni à se illati.

Regula tertia, quando cooperans ita concurrat partialiter partialitate causæ, ut sine eo totum damnum impeditur, quisvis tenetur in solidum non absolutè, sed conditionate, nempe in defectu aliorum non restituentium.

Regula quarta, quando cooperans concurrat partialiter partialitate causæ tantum, seu ita, ut influat in totum damnum cum alijs, obligare totum reparare alijs suam partem non reparantibus, etsi totum damnum sine ejus influxu existeret dependenter à reliquis absque alia nova causa superaddita.

Probatum conclusio ex præmissis principio *num. 330.* quod tertia sententia probabiliter applicat, at probabilius applicatur primæ sententiæ, prout à nobis quatuor hisce Regulis comprehensæ, vi enim Regulæ secundæ causa damnificans attingit sua causalitate solum partem damni, vi autem Regulæ primæ, & tertiæ & quartæ totum damnum, & quidem vi primæ secundum omnes, vi tertiæ autem, quod licet physicè nullâ illorum ponat totum damnum, quævis tamen ponat moraliter totum, quævis enim suum concursum denegando, quem ex Justitia denegare tenetur, impediret totum damnum: hinc probatur ulterius etiam quarta Regula, quod etsi singularum causarum influxus sit exiguus quævis tamen juvat ad totum damnum. E. g. quisque miles auxiliatur Urbis expugnationi non tantum ratione partis suæ, sed etiam partis aliorum, nullus enim miles inferret damnum etiam partiale, nisi alij essent associati, ergo Socij mortaliter inferunt illud damnum
partia-

partiale, quod quisque miles physicè causat, ergo quisque præter damnum à se physicè illatum partialè moraliter influit in totum damnum ab alijs physicè causatum, ita Laym, *L. 3. tract. 2. c. 6. num. 5.* cum alijs contra Vasq. Molin. Less. Lugo, &c. approbatos à Gormaz *Disput. 17. num. 809.* eo quod singulorum militum influxus in damnum physicè à cæteris illatum sit debile ut vix vel parum censeantur influere, proinde vix aut parum debeant restituere ultra id, quod ipsi acceperunt, aut destruxerunt; quæ excusatio inquit, non habet locum in duce, alijsque, qui intentione, & directione causa sunt totius damni, sine quibus damnum non fieret.

Ex his infero primò singulos teneri in solidum reddere ablata in cista ab eisdem sublata, quam si vel unus abfuisset, nequivissent auferre. Secundò singulos Suffragantes, & Consiliarios debere reparare totum damnum, quando secluso unico eorum consilio, fuisset damnum impeditum. Tertiò id ipsum dicendum, quando duo fures ingrediuntur domum ita, ut nullus sine altero ingrederetur.

332. Dicendum secundò ex causis negativè concurrentibus obligatis ex Justitia impedire, si est unica, tenetur in solidum ad totum damnum, quando impedire potuit, non impedivit, partem verò, si hanc duntaxat impedivisset, si nihil impediret clamando, &c. penitus deobligatur. Quando plures sunt ex officio obligati resistere, clamare, singuli tenentur ad totum, si possunt singuli impedire damnum, & nullus impedit: si ex pluribus E. g. duobus, neuter sufficit, sed uterque requiritur,

ex utroque culpabiliter omitrente, uterque obligatur in solidum, utriusque enim incumbit alterum excitare ad damni impeditorem, &c. Lugo *num. 112.*

333. Quæres utrum dubius an ex sua cooperatione E. g. Consilio, vel Suffragio, vel Mandato, &c. damnum secutum sit, restituere teneatur? Respondeo probabilius affirmative cum Sanch. *L. 2. Disp. 41. n. 17. & L. 1. moral. c. 10. num. 44.* contra Petrum Navar. Medinam favente jis aperte S. Thom. *hic q. 62. Art. 7. in fin. corp.* dicente: *tunc solum teneri Consiliarium, &c. ad restitutionem, quando probabiliter existimare potest, quod ex suo Consilio fuerit subsequuta injusta acceptio, &c.*

Probatur: in pari dubio Rei, & innocentis est melior conditio innocentis, quam Rei, sed in casu præsentis certum est, quod tu injustum E. g. Consilium dederis, & certum est, quod alter damnum passus sit, proinde habeat jus certum exigendi restitutionem à causis efficaciter causantibus damnum, dubium verò est, an tuum Consilium fuerit hic, & nunc efficax, vel non, consequenter etiam dubium est ex parte innocentis, an habeat jus à te exigendi restitutionem, ergo in hoc pari dubio est melior conditio innocentis, secùs possidentis, uti Adversarij asserunt, siquidem constat possidentem esse Reum.

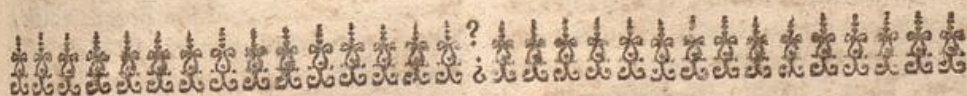
Dices cum Molin. *Disp. 736. n. 6.* Lugo *num. 22.* obligantibus solum ad restitutionem partis pro ratione dubij: pro quantitate causalitatis, quantitas damni est restituenda, ergo in dubio quantitatè influxus pro ratione dubij est quantitas damni restituenda, sicut si

constat unum ex tribus, quorum quis de se causam sufficientem damni dedit, damnificasse, & nescitur quis, singuli debent restituere plus, vel minus pro ratione dubij: aut si res aliena sit apud te ad unum ex tribus spectans, perseverante dubio est res dividenda inter eos, dum nequit constare, cujus sit ex illis.

Respondeo concessio antecedente distinguo consequens pro ratione dubij est quantitas damni restituenda, nisi præsumptio sit omnes partialiter partialitate causæ in totum damnum influxisse concedo consequentiam, quam nego stante tali præsumptione, uti constat in casu primæ instantiæ. Ad instantiam

alteram dico, cum res ad unicum ex tribus spectet, neque præsumatur pro ullo præ alijs, non est æquior modus restituendi, quam rem partiendo pro ratione dubij. De cætero ambæ oppositæ sententiæ sunt in praxi securæ. Quod si dicas argumentum nostrum probare, quod proles illegitima in casu prolis dubiæ habeat jus exigendi alimenta à parentibus dubijs, est enim melior conditio conditio innocentis. Respondeo ex dictis à n. 107. Disparitatem esse magnam, quod nequeant dari plures Patres partiales secus in nostro casu plures causæ damnificantes.

§. III.

Corollaria practica de causis ad damnum cooperantibus.

334. **C**olligitur primò mandantem obligari ad restitutionem totius damni mandati, nisi ante executionem serio revocet mandatum, ita ut mandatarius prudenter credere possit revocationem (si nequit, potest tamen moneri damnificandus, est obligatio ex Justitia monendi etiam cum pari damno, secus cum longè majore, aut alioris Ordinis, Lugo *Disp. 19. num. 31.*) aut nisi mandatarius non à mandato, sed aliunde motus damnificet. Ratio: quia mandans est causa efficax totius damni, dum vi mandati fit executio, qualiter non fit, si mandatarius exequitur aliunde motus, aut scit revocationem man-

dati, quam si nequit intimare illi, debere damnificandum moneri à mandante etiam cum pari damno, aut non longè majore probetur; quod cum tanto suo damno debeant illatum damnum ex Justitia reparare, ergo etiam ante illatum monendo præcavere, nam in pari causa melior est conditio innocentis, ita omnes. Ex hoc principio calumniator vel falsus testis etiam cum suo æquali periculo debet retractare, quando est profutura retractio.

Amplia corollar. ad casum illati damni non demandati, dummodo id sit moraliter inseparabile à demandato damno, ut si quis mandet Petrum graviter

X x sau-